Poštnina plačana v gotovini. Posamezna številka stane 1·25 Din.

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poštnina posebej. — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Izhaja vsak petek popoldne.

Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo.

Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Vidovdanska cesta štev. 2, pritličje.

Glasilo Socialistične Stranke Jugoslavije

Štev. 15. V Ljubljani, dne 27. marca 1925. III. Leto.

Iz politike.

(Nadaljevanje verifikacijske debate. — Usoda radičevskih mandatov še negotova. — Klerikalci in sam. demokrati si perejo glave.)

Verifikacijska debata v narodni skupščini se nadaljuje. Debate so zelo ostre in napetost med obema blokoma tako močna, da izbruhne od časa do časa z vso silo na dan. Pri tem se odigravajo prizori, ki so parlamenta nevredni. Pretečeno nedeljo je prišlo v parlamentu celo do pravega tepeža, ker so radikalni poslanci izvali dr. Bazalo do par ironičnih pripomb. Tepež in prerivanje sta trajala kake pol ure, predsednik skupščine in vlade so pobegnili, dokler se niso duhovi malo pomirili. Vse izgleda, da kažejo vladne stranke s svojo »močno roko« z izzivanji, opozicijski blok pa išče »sporazuma« s tem, da se pusti od pravokacij iz vrst vladnih strank zapeljati, mesto da ohrani mirno kri.

Vprašanje mandatov Radičeve stranke še ni odločeno, odločitev pade jutri zvečer. Ta odločitev bo velikega pomena za nadaljni razvoj notranje političnih dogodkov v državi. Zato pričakuje vsa javnost jutrajšnjega dne z velikim zanimanjem. Pašič se drži tudi v tem vprašanju svoje stare taktike, da pusti nasprotnika v negotovosti do zadnjega hipa in da se šele v zadnjem trenutku odloči tako, kakor mu razmere najbolj kažejo. Radikali hočejo očividno Radičevce prisiliti do izjave, da odstopajo od svojega republikanskega načela, hočejo torej Rodičevce kompromitirati pred narodom. V slučaju pa, da Radičevci take načelne izjave ne bi dali, pa so vladne stranke, kakor izgleda odločene, izvesti nasilje do konca, to je razveljaviti vse radičevske mandate, dočim bi v nasprotnem slučaju razveljavili samo mandate, onih voditeljev Radičeve stranke, ki so zaprti.

Nedvomno je, da se nahaja Radičev poslaniški klub, kakor tudi cel opozicijski blok v zelo težkem položaju. Udati se pritisku od strani vlade ter odstopiti od načela republikanstva, ki sicer — po našem mnenju — ni bilo nikdar resno mišljeno, pomeni za Radičevce političen samomor, kajti ravno na to načelo republikanstva so Radičevci dobili hrvaški narod za sebe.

Če pa Radičevci ne odstopijo od svojega republikanstva in jim vlada njihove mandate nasilno razveljavi, pa nastane za Radičevce in za cel opozicijski blok težko vprašanje, kaj storiti. Če ostanejo v parlamentu, pomeni, kakor da so utaknili mirno v žep nezaslišano zaušnico od strani vlade in njene večine, če gredo pa iz parlamenta (politika abstinence), pa se podajo zopet na tisto pot, po kateri so Radičevci že štiri leta hodili, ki so jo pa potem zapustili, ker so se prepričali, da je slaba. Abstinenčna politika je dobra samo takrat, kadar je prvo dejanje istinite revolucije, za katero pa Radičevci in ostale stranke opozicijskega bloka niso niti zmožne, niti odločene.

Meščanski opozicijski blok je po svojem voditelju Davidoviću podal v parlamentu svojo programatično izjavo o načelih bloka tkzv. narodnega sporazuma in kmečke demokracize, o katerem smo že v predzadnji številki govorlii. Tudi ta v parlamentu oddana izjava bloka se izjavlja za monarhijo angleškega tipa, nedotakljivost zasebne lastnine in za kmečki značaj naše države. Iz te programatične izjave se vidi, da nima delavski razred tudi od tega bloka ničesar pričakovati in da pride namesto sedanje velesrbske hegemonistične vlade, v slučaju da zmaga blok, na vlado agrarna reakcija, naslanjajoča se na katoliško duhovščino, bosanske bege, hrvaškega bogatega kmeta ter zagrebško čifutarijo, ki stoji za vso hrvaško politiko.

Nikdar ne moremo dovolj odločno pavdariti, da ne vživa niti eden obeh blokov delavskega zaupanja in da delavstvo ne sme pričakovati niti od današnjega vladnega, niti od opozicijskega bloka zboljšanja svojega položaja.

*

V zadnjih dneh so si naši slovenski klerikalci in pa samostojni demokrati skočili v parlamentu medseboj v lase in si prali svoje umazane glave. Klerikalci so ljuto napadli Žerjava in Pribičevića, napadajoč njihovo politiko, pa tudi njihove osebe, dočim sta Žerjav in Pribičević napadala politiko duhovnega terorja, ki ga vrši katoliška duhovščina v Sloveniji ter poskušala razkrinkati klerikalno demagogijo.

Vse ostale stranko v parlamentu so ta dvoboj z neko tiho škodoželjnostjo opazovale ter so radikali svojim »ljubim prijateljem ter zaveznikom« samostojnim demokratom ravno tako iz srca privoščili klerikalne udarce, kakor so se Radičevci na tihem naslajali ob kritiki »popovske« politike, kakor jo Radič imenuje, ki so jo morali poslušati njihovi »zavezniki« klerikalci.

Mi dajemo sicer redko kedaj samostojnim demokratom ali pa klerikalcem prav, to pot pa poděrtamo vse, kar so eni in drugi trdili o terorju: za nezaslišan vladni teror v Sloveniji so odgovorni samostojni demokrati, za duhovniški teror, ki ga tudi pri teh volitvah ni manjkalo, pa so odgovorni klerikalci. Naj si le še večkrat skočijo medsebojno v lase!

*

Ko bo verifikacijska debata v parlamentu končana, bo še le parlamentarni položaj toliko razjasnjen, da bo mogoče predvideti potek bodočih notranje političnih dogodkov v državi in pa presoditi delazmožnost in delevoljnost našega novega parlamenta.

1. maj.

Mednarodni socialistični kongres, ki se je vršil 18. aprila 1890 v Parizu je prvič proglasil 1. maj za mednarodni praznik dela. Od takrat je poteklo 35 let. V zgodovini je to zelo kratka doba. In vendar je v tej kratki dobi narastlo socialistično gibanje iz majhne peščice zaničevanih in preganjanih zarotnikov v veliko mednarodno armado, ki danes po 35 letih, odločilno posega v življenje narodov celega sveta.

Vso to dobo je bil 1. maj dan spodbude, dan obnovitve solidarnosti, dan protesta proti izkoriščanju in dan zahtev po boljši bodočnosti proletariata.

Razredno zavedni proletariat bo tudi letos praznoval svoj praznik. Ali z drugačnimi občutki kot predvojna leta. Pred vojno je bil ta praznik napol prepovedan in podjetniki in oblasti so skušale z vsemi sredstvi zmanjšati njegov sijaj. Zato je bil ta praznik res praznik zavednih, revolucijonarnih proletarcev.

Po vojni je buržuazija spremenila svojo taktiko in proglasila po mnogih krajih ta dan za verski in narodni praznik. To zato, da zbriše njegov revolucijonarni pomen zato, da ga profanira in postavi v vrsto svojih praznikov.

Socialistični proletariat ne mara takega praznika, kakoršnega hočejo njegovi zatiralci, ki bodo prirejali ta dan narodne in cerkvene slovesnosti. Socialistični proletariat hoče ohraniti neoskrunjeno tradicijo tega praznika, zato ga bo praznoval na način, ki odgovarja njego ideologiji. Po težkih notranjih krizah, bo praznoval socialistični proletariat letošnji praznik pod utisom svoje duhovne preporoditve. Zopet bo prvi maj dan propagande, dan zaobljube in dan zahteve, da se odstrani današnji krivični družabni red in upostavi pravični socialistični.

Pripravljajte se nanj.

Zedinjenje.

(Odgovor uredništvu »Napreja«.)

Uredništvo »Napreja« je naslovilo na našo stranko in na komuniste ter na narodne socialiste poziv na diskusijo glede možnosti zedinjenja vseh teh strank v eno celoto.

Glede zedinjenja s komunisti in narodnimi socialisti mislimo, da stvar ni tako lahka, ki bi se jo dalo razčistiti s par programatičnimi članki. Zlasti ne s komunisti, katerih taktika je oddaljena od socialistične kakor južni od severnega pola. Dokler se ravnajo komunisti po programu Moskve in socialisti po programu londonske internacijonale, toliko časa je vsako zedinjenje izključeno. Eni izmed obeh morajo popustiti od svojega stališča in mi socialisti, ki smo povojno komunistično taktiko dobro zasledovali, nimamo vzroka odstopiti od naše in sprejemati njihove. Ruševine njihovega pokreta kažejo, da bodo morali oni prej ali slej spremeniti svoje stališče in ga prilagoditi realnemu življenju. Kadar bo pri njih to spoznanje nastopilo, takrat ne bo več zaprek, ki nas razdružujejo!

Glede nar. socialistov je stvar nekoliko enostavnejša. Glavna ovira, vsaj v kolikor jo sami povdarjajo, jim je naša mednarodnost. Sicer prodira tudi pri njih spoznanje, da je večina delavskih problemov mednarodnega značaja in jih ni mogoče reševati drugače, kakor v mednarodni zajednici socialističnih strank.

Za obe našteti stranki je torej vprašanje, če sta se voljni združiti na programu in štatutu socialistične internacijonale, potem je zedinjenje z njima mogoče — če ne bo pa treba počakati, da to spoznanje prodre.

Zaenkrat vidimo možnost zedinjenja na političnem polju le med »Naprejevci« in nami. Programatičnih razlik ni. Vprašanje javnosti in progresivnega davka ni programatična razlika, ker se naša stranka zaveda n. pr. važnosti javne diplomacije ali pa progresivnega obdavčenja premoženja, kar nista novi, temveč zelo stari socialistični zahtevi.

Tudi izvedba teh zahtev na znotraj v stranki, je vprašanje o katerem se vrši lahko temeljita diskusija. Nikomur v naši stranki ni zazabranjeno, teh načel čim agilnejše propagirati. Ali ta propaganda mora temeljiti na načelu absolutne demokracije in strpljivosti. Komurkoli se zde ta vprašanja važna ima pravico s stalnim poukom in propagando pridobiti večino, nima pa pravice proglašati za ničvredneže vse tiste, katerih za svoje nauke še ni duhovno pridobil.

Vzgojne metode, kakršnih se poslužuje s. Bernot so skrahirale, pred vsem radi ozkosrčnosti in pa nestrpljivosti propagatorja. Sicer se lahko išče navideznih vzrokov pri raznih »izdajalcih«, resnica pa ostane, da so ravno t. zv. izdajalci vstrajali v stranki še takrat, ko je odšlo že polovico tistega članstva, ki bi progresivni davek in javnost in vsa taka vprašanja gotovo sprejelo, če bi se jih propagiralo na način, ki združuje in ne odbija. Da je to resnica bomo — če pride do zedinjenja — s številkami dokazali, da se vplača pri nas več progresivnega davka kot pri Vas. Lahko bi o teh stvareh napisali še mnogo resnic ali naš prostor je omejen.

H koncu naj omenimo še, da nas sama polemika o programatičnih vprašanjih ne bo privedla bližje k zedinjenju.

Vi niste nikoli zanikali programa celodržavne SSJ, zato v tej točki, ki je seveda najvažnejša, ni nobene zapreke.

Razlike so le v metodah vzgoje — to vprašanje pa lahko mirno prepustimo skupnemu kongresu, da delegati sami odločijo, katere so boljše in uspešnejše. Za visoko teoretične razprave na kak način se bodo najhitrejše razširili socialistični nauki na znotraj in na zunaj stranke, bo tudi v skupni stranki še vedno dovolj časa in prostora. Take razprave bodo tudi miselnost članstva poglobile, zato jih nihče ne bo odklanjal.

Pred zedinjenjem so pa take razprave nepotrebno zavlačevanje edinstva, ki je z ozirom na politični položaj nujna zadeva. Parlament pripravlja celo vrsto novih zakonov, ki bodo za bližnja desetletja odločujoči. Neopravičljivo tratenje energije bi torej pomenilo, če bi se zagrizli v posamezne visokoteoretične probleme — med tem bi pa puščali buržuaziji, da v največjem miru in brez odpora sklene zakone, ki bodo cela desetletja preprečevali svoboden razmah proletarskega gibanja.

Bilo bi tudi nedopustno zameglíti razpravo o jedinstvu z mikroskopičnimi raziskavanji razlik, katerim bi večina članov ne mogla slediti. Zato smo Vam poslali dne 17. februarja čisto stvaren predlog, na katerega pa niste pritrdilno odgovorili, niti niste stavili drugega.

V interesu čim stvarnejše razprave bi bilo, da nam sporočite svoje mnenje in eventuelne pomisleke, o tem predlogu in to na način, ki bo omogočal Vašemu in našemu članstvu presojati in ocenjevati posamezna stališča.

Na ta način bo članstvo stalno obveščeno o poteku pogajanj in ko pride do skupnega kongresa mu ne bo težko izbrati pravo pot zedinjeni stranki.

Uredništvo »Socialista«.

Obrtniki in stanovanjski zakon.

Gospod Rebek, predsednik obrtnega društva v Celju in častni predsednik zveze obrtnega društva za mariborsko oblast je sklical v petek dne 13. marca v celjski narodni dom obrtno zborovanje z dnevnim redom: **stanovanjski zakon** s posebnim ozirom na nameravano spremembo določb glede obrtniških poslovnih lokalov. Gospod predsednik se je v svojem uvodu začel spotikati na zlato valuto in mu ni hotela iti gladko izpod jezika beseda; zaščita najemnikov in obrtnih poslovnih lokalov. Mislil je kakor je bilo razvidno iz njegovega govora, da bi se dala doseči kompromisna pot. Ljubše bi mu pa bilo če bi se obrtniki in najemniki gladko izrekli, da so proti vsaki zaščiti in za zlato valutno najemnino.

K tej točki je referiral g. komisar urada za pospeševanje obrti Založnik. Imel je pisan referat, katerega je čital. V njem je imel stavek, da se je stanovanjska beda v zadnjem času znatno omilila. Odkod je vzel te podatke, tega ni povedal, mislimo pa, iz pisarne organizacije hišnih lastnikov. V glavnem ni povedal, zakaj bi se naj obrtniki odločili :ali za zaščito hišnih lastnikov ali za zaščito najemnikov. Konstatiral pa je, da je gospod Rebek, kot predsendik proti zaščiti obrtnikov-najemnikov in da se je v Ljubljani vršilo slično zborovanje, ki ga je sklival gremij trgovcev, da se je razbilo in da ni prišlo do nobenega sklepa.

K besedi se je oglasil s. Koren, kateri je v stvarnem govoru razjasnil sedanjo gospodarsko krizo in posledice, ki bi nastale, za malega obrtnika najemnika, če ne bo zaščiten in če bo moral plačevati najemnino v zlati valuti, to se pravi, da bo moral plačevati za lokal, ki je stal leta 1914. K 100 × 48 ali 60 = 4800 ali 6000 K mesečno.

Na koga naj obrtnik v sedanji gospodarski krizi te povišane izdatke prevali? Zaščita najemnikov ni samo problem Jugoslavije, temveč je to problem cele Evrope in posledica svetovne vojne, ki se ne da po Rebekovi želji rešavati. Mi popolnoma razumemo stremljenje hišnih lastnikov. Vsako blago, če ga je premalo na trgu se licitira na vzgor. Ravno tako smatrajo hišni lastniki svoje hiše za blago, katerega vsled svetovne vojne primanjkuje. Radi bi to blago prodajali po svobodni konkurenci, ker ga je premalo, bi šlo tudi za zlato valuto. Dosedaj jim je to zabranjeval najemniški zakon, zato bi se ga radi znebili.

Obrtništvo preživlja velikansko gospodarsko krizo, ki ima svoje vzroke v tem, ker uradništvo in delavstvo ne dobiva svojih prejemkov v zlati valuti. Bodimo si odkritosrčni in vprašajmo se ali plačujemo delavstvo tako, kakor je bilo plačano v predvojni dobi? Ne! Delavstvo prejema danes komaj dve tretini tega, kar je že imelo pred vojno. Zguba ene tretine delavskega zaslužka je zguba splošnega obrtništva. Ali imajo ljudje vsega dovelj, da jim ni treba ničesar novega nabaviti? Ne! Ljudstvo je boso in nago, čevljar in krojač sta pa brez dela in zaslužka. Zaloge so polne, ljudstvo pa strada na pomanjkanju, ker nima kupne moči. Delavstvo je slabo plačano, industrija in obrt pa mora za kredite plačevati bankam oderuške obresti. Hišni lastniki so mnenja, če bodo lahko svobodno razpolagali s stanovanji in zahtevali za lokale in stanovanja kar se jim zljubi, da se bo potem začelo graditi nove hiše. Jaz pa trdim, da ne! Zakaj? Dokler bo toliko pomanjkanja denarja in dokler bodo lahko banke zahtevale sedaj običajne obresti se ne bo našlo nobenega kapitalista, ki bi bil pripravljen svoj denar zazidati. Da se to odpravi je treba državne iniciative ter podpore javnih korporacij. Predno ne bo zgrajenih zadostno število stanovanj, tudi ni misliti, da bi se dalo zaščito odpraviti. Tukaj ni nobenega kompromisa. Odločiti se bo treba za eno ali za drugo. Gospod minister za socialno politiko ni socialist. On bi najrajši ugodil zahtevam tistih slojev, ki jih zastopa, to so kapitalisti. Zakon o zaščiti najemnikov mu dela velikanske preglavice. On uvideva, da je potreba po zaščiti mnogo globokejša, kakor pa zahteve hišnih lastnikov. Kajti drugače bi se ne bi bavil z novim zakonom. Ljubše bi mu bilo, če bi ga ne bilo treba. Ker je pa to problem, ki sega globoko v splošne gospodarske razmere, mu diktira, da se peča z zaščito najemnikov. Če je vlada pogumna bo naredila zakon, ki bo ščitil šibkejšega, ne pa gospodarsko močnejšega. Sicer si bo posledice sama sebi pripisala. Temu izvajanju s. Korena je sledilo velikansko odobravanje navzočih obrtnikov. Celo obrtniki hišni lastniki so mu dali prav. Na to se je razvila živahna debata. Gospod Rebek je zborovanje zaključil brez da bi dal kak predlog na glasovanje.

Op. ur. V prihodnji številki se bomo s tem problemom temeljito bavili ,zlasti, ker bomo priobčili ocenо F. Uratnikove študije o stanovanjskem problemu. Iz tega poročila vidimo kako živijo najkompetentnejši javni funkcijonarji v zablodi, da stanovanjska mizerija sama ponehuje.

Šele sodrug Koren jih je moral poučiti, da je stanovanjski problem obenem globok narodno gospodarski problem, ki ne zgublja, temveč pridobiva z vsakim mesecem na ostrini.

Železničarji in bolniška blagajna.

Od več strani prihajajo k nam upravičene pritožbe o neznosnih razmerah, ki vladajo pri bolniški blagajni.

Kakor znano, se delavcem odtegnejo prispevki za bolniško blagajno, kateri so se lansko leto znatno povišali, koncem vsakega meseca za nazaj, in to bi bilo v redu.

Ali drugače stoji stvar z izplačevanjem podpor bolnim članom. Sedaj bomo imeli že skoraj 1. april, ali za letošnje leto pri nas v mariborski delavnici še ni nič izplačalo. Bolni člani bolniške blagajne, kakor tudi oni ki so med tem že ozdraveli, čakajo v zelo obupnem stanju na denar, katerega jim bolniška blagajna dolguje. Bolniška blagajna se pa ne zmeni niti za prošnje niti opomine in grožnje, temveč jezdi svojega birokratičnega konjička mirno naprej. Prisiljeni smo javno opomniti merodajne faktorje naj nemudoma preskrbe, da bodo dobili člani od bol. blagajne to, kar jim pripada.

Op. ur. Naši cenj. čitatelji naj nas takoj opozore, če ta dopis ne bo imel primernega upliva, da pridejo člani do svojih pravic. Kajti če se to ne bo nujno zgodilo bomo pričeli z ostro kampanjo proti tistim, ki mislijo, da so člani tukaj radi blagajne in ne narobe, blagajna radi članov.

Za nedeljski počitek.

Mariborski pekovski pomočniki združeni v podružnici Osred. društva živilskih delavcev so si umeli zgraditi svojo organizacijo tako, da je izvojevala v Mariboru nedeljski počitek pekovskih pomočnikov.

Seveda to ni ugajalo raznim gostilničarjem in restavraterjem, ki so si utepli v glavo, da morajo tudi v nedeljo prodajati sveže pecivo. Ker jim mariborski pekovski mojstri vsled železne discipline svojih pomočnikov niso mogli postreči, so se obrnili na okoliške peke, ki delajo po večini brez pomočnikov.

Seveda okoliški peki ponudbe, da bi v nedeljo oni uvažali pecivo, niso odklonili, čeravno je to precej umazana konkurenca njihovim mestnim tovarišem. Ali ravno vsled te umazane konkurence so pričeli tudi mestni peki pritiskati, da bi se tudi v mestu zopet uvedlo nedeljsko delo.

Ali pekovski pomočniki so to zahtevo odklonili, kajti oni dobro vedo, da je bilo treba 30 let boja in žrtev predno je bil ugoden nedeljski počitek. Na drugi strani so pa čutili, da spodkopava tudi njim umazana konkurenca okoliških pekov tla. Zato ni čudno, če so se odločili preprečiti uvoz peciva.

Vsako nedeljo zjutraj so se razpostavili na uvozne ceste, ter preprečili uvoz. Gostilničarji pa od svoje zahteve tudi niso odnehali in tako se je pričelo s pecivom pravo tihotapstvo. Uvažali so ga po skritih potih in nazadnje celo v avtomobilu.

Pekovski pomočniki, ki so akcijo požrtvovalno in skrbno organizirali so zvedeli za te nakane in prejšnjo nedeljo so se namenili ustaviti tudi ta avtomobil. In res. Avtomobil pridrči, ali naenkrat je moral ustaviti pred živim zidom pekovskih pomočnikov.

No in sedaj se je pokazalo, na s svežim pecivom ne simpatizirajo samo dobičkaželjni gostilničarji, temveč tudi državna oblast, ki je poslala 2 žandarja, da zaščitita avtomobil. Puške so namerile svoje smrtonosne cevi na prsa pekovskih pomočnikov in sledilo je povelje: V imenu zakona razidite se!

Seveda se neoboroženi in nič hudega sluteči pomočniki niso mogli upirati oboroženi sili in so se razšli s trdnim sklepom storiti vse, da bo vendar njihova akcija za nedeljski počitek končno vendar zmagala.

Vsa mariborska javnost je na strani pekovskega proletariata, zato se za trdno nadejamo, da bodo naši sodrugi poskrbeli, da tisti gostilničarji vendar ne bodo spravili v denar peciva, ki je na tek način zanesen v mesto. Zavedni mariborčani gotovo ne bodo hoteli zahajati v take gostilne, ki so prišle do svežega peciva na tako umazano konkurenčen način.

Odločnost in požrtvovalnost mariborskih pokovskih pomočnikov naj bi pa služila za lep vzgled onim mlačnežem, ki nimajo niti toliko smisla, da bi prišli na delavske shode, kaj še da bi žrtvovali vsako nedeljo za boj za pravično stvar.

„Neosan“ krema napravi usnje elastično in neobčutljivo proti vremenskim vplivom.

Natančne številke iz zadnjih volitev.

Od 12.712.789 prebivalcev, ki jih šteje Jugoslavija, je imelo 3,190.843 ljudi volivno pravico. Volitev se je udeležilo le 2,440.244 volivcev (76 odstotkov.) V celi državi je 56 oblasti, ki so razdeljene na 352 srezov (okr. glavarstev) in ti so razdeljeni na 6932 občin.

Posamezne stranke so dobile:

	Glasov	mandatov
Radikali	755.982	142
Radič	548.558	67
David. dem.	282.783	37
Sam. dem. (Pribičević-Žerjav	117.744	21
Klerikalci	105.304	20
Turki	132.344	15
Nemci	45.071	5
Zemljoradniki	111.575	4
Črnogorski fed.	8.998	3
Pucelj	12.334	1
Bunjevci	2.222	—
Madžari	11.046	—
Republikanci (srbski)	24.133	—
Socialisti (SSJ)	**25.948**	—
Komunisti	**14.623**	—
Džemijet	12.221	—
Nezav. radikali	4.291	—
Musl. nar. organiz.	1.629	—
Hrvat. klerikalci	16.062	—
Hrv. stranka prava	3.318	—
Sam. hr. selj. stranka	379	—

Ostanek glasov so dobile še nekatere manjše skupine. Volivni red je dovolj krivičen, ko vidimo, da naša SSJ ni dobila skoro s 26.000 glasovi niti enega mandata, dočim so dobili n. pr. črnogorski federalisti s okoli 9 tisoč glasovi kar 3 mandate.

LISTEK.

M Gorkij:

Sreča.

(Nadaljevanje in konec.)

Nikoli poprej se nisva videla pogosto, od tistega časa sem pa sva se srečala redkeje. Čez nekaj časa je popolnoma izginila iz mesta. Stoprav štiri leta pozneje sva se videla na nekem parniku.

Vračala se je iz povolžke vasi, kjer je bila na letovasju, v mesto k svojemu možu; bila je noseča, lepo udobno oblečena. Na vratu ji je visela dolga, zlata verižica od ure in velika naprsnica, ki je izgledala ko odlikovanje. Postala je jako lepa; telo je dobilo bujnejše oblike in je naličilo na bokal gostega kavkaškega vina, kot ga prodajajo na vročem tifliškem trgu veseli Gruzini.

— No — je rekla, ko sva se prijateljsko pomenila o spominih na preteklost, — no, zdaj sem omožena in vse...

Bilo je zvečer. Na reki je bleščal obraz zarje, penasti sledovi parnika so tekli v sinjo daljavo.

— Imam že dvoje otrok, tretjega pa še čakam — je pravila s ponosno zavestjo mojstra, ki čisla delo.

Na kolenih ji je ležala košarica datljev in kitajskih oranž, lepo nabranih v vrečico iz rumenega papirja.

— No, naj povem? — je vprašala in se s temnimi očmi ljubeznivo nasmehnila. — Če bi bili takrat... na travniku... se spominjate?... če bi me poljubil tedaj, bi bila danes vaša žena. — Saj sem vam bila všeč! Norček, ta pa beži po vodo. Eh, vi...

Povedal sem ji, da sem se vedel tako kot je zapisano v knjigah in po tem, kar je bilo tačas zame sveto, je veljalo, da devico, ki se je lotila omedljevica, najprej pogostiš z vodo, poljubiti si jo smel stoprav tedaj, ko je devica odprla oči in vzkliknila:

— Ah, kje sem?

Gospa se je malce nasmehnila, potem pa je pristavila zamišljeno:

— Da, to je tisto. Najhuje je, da vsi hočemo živeti po tem, kar je kje zapisano... Toda življenje je širše in pametenje od knjig, dragi gospod... življenje ni prav nič podobno knjigam... Pa...

Vzela je iz vrečice oranžo, jo skrbno pogledala in se namrgodila, rekoč:

— Tepec, ukanil me je z gnilo....

Z neveščo kretnjo je vrgla oranžo čez ladjin bok; videl sem, kako se je zavrtela v krogu in izginila v rdeči peni.

— In kako zdaj? Ali še zmirom živite po knjigah, kaj?

Jaz sem molčal in gledal na peščeno obrežje, ki je še bilo pobarvano od večerne luči, in dalje, tja na puste rdečkaste travnike.

Prevaljeni čolni so se valjali v pesku kot velike, mrtve ribe. Na rumenem pesku so ležale sence otožnih vrb. Daleč na travniku so se hribovito dvigale visoke kope sena. Spomnil sem se njene primerjave:

—Kakor da smo v afriški puščavi, a kopice so piramide.

Ko je trebila drugo oranžo, je ponovila z roditeljskim glasom in kakor bi mi hotela ukazovati:

— Da, bila bi vaša žena!

— Hvala vam, — sem rekel — lepa hvala.

In moja hvala je bila — res iskrena.

Pavel B. B.

Zakaj je sladkor drag?

Centralno tajništvo delavskih zbornic je povodom spora med fabrikanti in pridelovalci sladkorne pese poslalo finančnemu ministrstvu tozadevno spomenico. Iz te spomenice se vidi, kako škandalozno je odiranje konzumentov pri sladkorju.

Pri kilogramu sladkorja, ki ga kupimo, moramo plačati:

1. fabrikantovi stroški in njegov običajen profit 6 Din;
2. državne trošarine je na kilogram 5 Din;
3. še poseben profit fabrikantom, ki ga dobivajo potom zaščitne carine znaša 4 Din in 40 para.

Iz teh številk je razvidno, da plačamo pri vsakem kilogramu sladkorja 9 Din in 40 para več, kakor bi plačali, če bi vlada imela smisel za ljudske potrebe. Ali meščanske stranke pitajo ljudstvo s svojimi centralizmi in autonomijami, pri tem mu bodo pa slekle zadnjo capo raz telesa.

Politične vesti.

Obračun s klerikalci v francoskem parlamentu.

Pretekli teden 20. t. m. se je vršila v francoskem parlamentu razprava o odpravi francoskega poslanika pri Vatikanu. Kakor znano je zahteva odprave tega poslaništva ena izmed točk katere so stavili socialisti kot pogoj za podporo Herriotovi vladi. Herriot ima svojih poslancev samo 137 in je brezpogojno navezan na podporo socialističnega kluba, ki šteje 102 poslanca. Tako je prišla ta socialistična zahteva na razpravo in treba je priznati, da jo je tudi ministrski predsednik Herriot hrabro branil. V svojem govoru je povdarjal Herriot, da odpravo poslaništva ni smatrati za udar na katoliško ljudstvo, temveč je to popolnoma politična odredba. Izjavil je, da se zaveda veličine krščanstva, ki uči ljubezen do bližnjega, noče pa ničesar čuti o krščanskih bankirjih. — Pri tej izjavi je prišla med klerikalno desnico in socialistično levico do ostrih prerekanj, ki so se končala s splošnim pretepom. Pri glasovanju je bil zakon o odpravi vatikanskega poslaništva sprejet s 375 proti 48 glasovom klerikalcev in konservativcev.

Nemčija.

Volivna borba za predsedstvo republike je v polnem teku. Najavlejnih je 7 kandidatov. Svoje kandidate so postavile socialini demokratje (Oton Braun), Bavarska ljud. stranka (Henrik Held), demokrati (Viljem Hellpach), nacijonalci (Karel Jares), narodni socialisti (Erih Ludendorff), centrum (Viljem Marx), komunisti (Ernest Thaelmann). Brezdvomno bo dobil pri prvem glasovanju socialistični kandidat največ glasov, težko bi pa dobil toliko, da bi bil izvoljen in bodo gotovo potrebne še ene volitve. Stranke napenjajo vse sile vsaka za svojega kandidata. Socialistična stranka obdržava nešteto zborovanj, ki so prav zelo posečena. Žalibog se poslužujejo komunjsti iste taktike kakor povsod in skušajo razbijati socialistične shode. Na ta način je prišlo že na več zborovanjih do zelo krvavih pretepov. — Zgleda, da se bodo narodni socialisti s svojim slaboznanim krvnikom iz svetovne vojne generalom Ludendorffom prav korenito blamirali.

Italija.

Kakor smo v zadnji številki javili je izbruhnila že pretečeni teden kovinarska stavka v Milanu, katero so prvikrat vodile fašistovske strokovne organizacije. Zabeležili smo tudi vest, ki je dospela ob enem z izbruhom stavke, namreč da se vodstvo fašistovske organizacije v Rimu že pogaja z delodajalci. Ta takojšnja pogajanja so izvala opravičen sum, da je stavka le navidezna, ki naj propadajočemu fašizmu nekoliko dvigne ugled med delavstvom. Ta sumnja je bila popolnoma upravičena, kajti fašisti so se potrudili, da končajo stavko, ki se je komaj začela. In res 18. marca so sklenile fašistovske organizacije pričeti z delom, ne da bi doslegle kako bistveno zboljšanje kovinarskega položaja. Socialistični kovinarji, ki so se stavki istotako priključili so to prevaro spoznali in izjavili, da ne gredo na delo. Od 40 tisoč stavkujočih se je vrnilo k delu komaj par tisoč, na drugi strani so se pa priključili stavki še ostali socialistični kovinarji in tako je naraslo število stavkujočih na 60 tisoč, katere vodi vodstvo socialistične kovinarske organizacije. O poteku stavke bomo poročali čim bodo znane podrobnosti, za enkrat je pa treba zavednim socialističnim kovinarjem iskreno čestitati, da so s tako pogumno in mojstrsko potezo razkrinkali hinavski fašizem.

Bolgarija.

Večkrat smo že poročali o nemirih in reakciji, ki vlada v tej deželi. Zadnje vesti iz Bolgarije pa poročajo, da je sprejel parlament sličen zakon o zaščiti države kakor je pri nas in je na podlagi tega zakona razveljavil vseh 5 komunističnih mandatov. Odstavljene poslance nameravajo izročiti preiskovalnemu sodišču.

Belgija.

Belgijski parlament je razpuščen in 5. aprila se bodo vršile nove volitve. — Volitve v sedaj razpuščeni parlament so se vršile v novembru leta 1921. Parlament je bil sestavljen takole:

	Glasov	mandatov
Katoliki	774.132	80
socialisti	672.474	68
liberalci	346.419	33
flamci	58.790	4
bivši vojaki	19.401	1
komunisti	3.165	—

Pred sedaj razupuščeno skupščino so bili socialisti večinska stranka in so imeli v rokah vlado, kateri je predsedoval svetovnoznani sodr. Emil Vandervelde. Ali oni so imeli v rokah vlado ravno v časih tik po vojni, ko je bilo v razbiti in porušeni Belgiji največ nezadovoljstva. Kakor so se trudili izvojevati čim več dobrin za proletariat, vendar jim to ni popolnoma uspelo, in ljudstvo ni znalo upoštevati povojnih težkoč, zato so zgubili nekoliko popularnosti. Povrh so pa uganjale buržuazne stranke kar najbolj prostaško demagogijo in tako so zgubili socialisti pri volitvah l. 1921 nekaj mandatov in socialistična vlada se je morala umakniti koaliranim katolikom in liberalcem. Sedanja katoliško-liberalna vlada je pa morala izkusiti, kako se demagogija, s katero je prišla na vlast sama razkrinkava in mirno lahko rečemo, da je sedanja vlada skrajno osovražena med belgijskim ljudstvom.

Za volitve vlada veliko zanimanje in splošno se sodi, da bodo potolkli socialisti na celi črti tako katolike kakor liberalce.

Svetozar Marković. Dne 11. marca je poteklo 50 let, odkar je umrl ustanovitelj srbske socialne demokracije Svetozar Marković. Rojen je bil 22. sept. 1846 v Zaječerju v Srbiji in je umrl 11. marca 1875. v bolnišnici v Trstu na tuberkulozi.

Njegovi spisi hranijo trajno vrednost, istotako njegovo delo za proletariat Srbije in Balkana. Prihodnjič bomo priobčili njegov življenjepis.

Za neodvisnost delavskega gibanja. Zadnja številka narodno socialne »Nove Pravde« prinaša pod to značko kratek članek, poln laži proti naši stranki, kjer med drugim tudi trdi, da smo baje najeli 20 miljonov p ri Slovenski banki za naše konzumne zadruge ter da smo zato od Slavenske banke odvisni. Konštatiramo, da nima nobena naših zadrug niti ficka kredita pri Slavenski banki in da »Nova Pravda« vedoma laže, ko postavlja take trditve. »Nova Pravda«, ki je v zadnjem času prav rada zaganja v nas z najpodlejšimi izmišljotinami, bo dobila za vse to od nas odgovor, po katerem jo bo še dolgo bolela glava. Mi vemo namreč o zadrugah in zavodih, v katerih sede nar. socialci mnoge, pa resnične stvari, ki naravnost kriče po objavi — in objavili jih bomo, če narodne socialce res tako hrbet srbi. Povemo pa tem gospodom okrog »Nove Pravde« še nekaj: Naj si zapomnijo, da se mi z notoričnimi lažnjivci in klevetniki ne bomo ujedinjevali, pokazali jim bomo vrata, potem pa naj se ta gospoda zateče ali k klerikalcem ali pa k Žerjavu, kdor jih bo pač bolje plačal. Kajti, da so ta gospoda na prodaj, to vemo!

Iz stranke.

Kraj. pol. organizacija SSJ na Ježici. V nedeljo 29. marca ob 15. uri (3. pop.) se bo vršila odborova seja pri s Francu Kunstelju v Stožicah. Vabimo vse odbornike, da se seje zanesljivo udeleže. **Odbor.**

Člansko zoborvanje v Celju. Glasom sklepa občnega zbora se vrši prvo nedeljo vsakega meseca člansko zborovanje. Opozarjamo člane že danes, da se vrši v nedeljo 5. aprila ob 9. uri pri »Zelenem travniku« člansko zborovanje, na katerem bo **s. Koren** predaval **o postanku držav po materialističnem zgodovinskem razumevanju, kakor nas uči znanstveni socializem.** Sodrugi! skrbite, da bodo posetili vsi člani predavanje. Po predavanju: razno, kakor vpis novih članov in druge organizacijske zadeve. — Odbor.

Ljubljana. V soboto 14. marca se je vršil v salonu hotela »Loyd« dobro obiskan občni zbor kraj. pol. org. SSJ. Po poročilu tajnika, blagajnika in kontrole se je vršila živahna debata v kateri je dobil prejšnji odbor soglasno zaupnico. Pri točki organizacija je bil srpejet obširen načrt za spopolnitev kraj. organizacije. Novo izvoljeni odbor bo ta načrt izvedel do vseh podrobnosti. Končno se je zbralo za volivni fond 450 Din.

Velenje. Preteklo nedeljo 15. marca se je vršil pri nas občni zbor krajevne org. SSJ. Dnevni red je obsegal: 1. Poročilo predsednika, 2. volitev novega odbora in slučajnosti. — Predsedniško poročilo je podal s. Ivan Salesnik, ki je v kratkih potezah očrtal dosedanje delovanje kraj. organizacije zlasti med volivno borbo. Naglasil je potrebo upostavitve enotnega delavskega pokreta, kajti zadnje volitve so jasno pokazale, kdo ima dobiček, če se delavstvo med seboj bojuje. — V novi odbor so bili izvoljeni: Ivan Salesnik, predsednik; Matevž Kastnik, podpredsednik; Ferd. Valenčak, tajnik; Hubert Kastnik, namestnik; Hinko Marn, blagajnik; Ivan Ledminek, namestnik. Preglednika računov: Franc Kralj in Martin Pestotnik. Odborniki: Alojz Tič, Jernej Berglaz, Franc Klavš in Karl Kovač. Novi odborniki se zavedajo svojih nalog in so se obvezali, da bodo vestno vršili svojo dolžnost. Po izvolitvi odbora je razložil s. Valenčak pomanjkljivosti novega pravilnika za bratovske skladnice, ter prikazal živo potrebo po ojačenju storkovnega pokreta. Na občnem zboru, ki je lepo potekel je pristopilo tudi več novih članov.

Občni zbor krajevne organizacije SSJ v Celju. V nedeljo dne 15. marca se je vršil v gostilni pri »Zelenem travniku« občni zbor kraj. pol. org. SSJ. Predsednik s. Koren je poročal o delovanju krajevnega odbora v preteklem letu, sledeče: Dokaz, da je bila naša organizacija živ organizem sledi iz tega, da smo imeli v preteklem letu 48 odborovih sej, torej skoro vsak teden eno, 4 širše zaupniške sestanke ter 2 predavanja na katerih je predaval s dr. Korun o jugoslovanskih gospodarskih prilikah in neprilikah. Nadalje smo imeli 1 javni shod na katerem je govoril s. dr. Topalović iz Beograda. Nahajali smo se trikrat v volivnem boju. Občinske volitve v okolici in v mestu ter državnozborske volitve. Pri občinskih volitvah smo izvojevali 6 odborniških mest v okolici, bilo bi jih lahko 10, če ne bi bilo razkola. Bernotovci imajo 2 mesta. V mestu smo dobili z ozirom na Žerjavov volivni red samo enega. Pri državnozobrskih volitvah smo za 29 glasov od občinskih volitev napredovali. Imeli smo 2 velika volivna in 5 majhnih shodov. Članstvo je napredovalo od 146 na 182. Iskreno smo se trudili za zedinjenje obojih organizacij. Bili smo že tako daleč, da so nas Bernotovci pred državnozobrskimi volitvami pozvali na skupno seje, mi smo se tega poizva odzvali, na začudenje smo pa zvedeli, da je Leskošek z svojimi ožjimi prijatelji ta sestanek preprečil, ter so nam vrata za stvarno razpravo zaprli. Bratomorni boj pa ima za svoje posledice, da tudi strokovne organizacije propadajo. Od slej je vse pri starem, naša organizacija napreduje, to je tudi znak, da smo na pravem potu. Pozivljamo pa naše člane, da se organizirajo tudi strokovno, kajti le na ta način bomo dobili vpliv in se bo dalo onemogočiti demagoge. Na to je podal blagajniško poročilo s. Čepin iz katerega sledi, da je plačalo za mesec dec. 182 članov. Poročilo se je vzelo na znanje. Sodrug Plankar poroča v imenu kontrole, da je vse v redu in predlaga absolutorij, ki je bil soglasno sprejet. Na to se je izvolil novi odbor in sicer: Franjo Koren, predsednik; Vodopivc Jakob, podpredsednik; Filicijan Karl, tajnik; Orozel Vinko, nam.; Pitamic Stanko, blagajnik; Janežič Emanuel, nam. Odborniki: Janežič Marija, Šmerc Ivan, Lipar Franc; nam.: Novak Ivan, Ferdič Ivan, Pužun Martin. Pregledniki: Ribič Ivan, Čepin Miloš, Verbančič Martin. Častni sod: Koren Franjo, Selicijan Karl, Plankar Martin. K širšemu zaupniškemu odboru spadajo vsi zaupniki, subblagajničarji, strokovni funkcionarji in občinski odborniki. H koncu je govoril s. Koren o bodočih nalogah, ki jih bo treba izvršiti, da bo organizacija to kar si želimo. Sklene se vsako prvo nedeljo v mesecu se naj vrši člansko zoborovanje brez vsakega nadaljnega povabila, na katerem se bodo vršila razna predavanja in diskusije o političnem položaju.

Vsaka perica pere samo z Zlatorog milom!

Vsaka perica pere samo z Zlatorog milom!

Prireditve.

Teorije o delavskem gibanju je naslov predavanju, ki ga priredi ljubljanska Svoboda v nedeljo, dne 29. t. m. ob 10. uri dop. v Mestnem domu. Predava dr. Henrik Tuma.

Vabilo na redni občni zobr Oblastne sekcije nam. soc. osig. v Ljubljani, ki se vrši v nedeljo dne 5. aprila 1925 ob 9. uri v salonu hotela »Lloyd« na sv. Petra cesti. Dnevni red: 1. Nagovor. 2. volitev verifikacijskega odbora, 3. poročilo tajnika, 4. poročilo blagajnika, 5. poročilo nadzorstva, 6. volitev upravnega in nadzor. odbora, 7. slučajnosti. Člani pri ekspoziturah volijo delegate po sledečem redu: Maribor, Slov. Gradec enega delegata; Gor. Radgona, Mursk. Sobota, Ptuj enega delegata; Celje, Šoštanj, konjice enega delegata; Krško, Novomesto, Kočevje, Logatec enega delegata; Jesenice, Kranj, Kamnik, Zagorje enega delegata. Tov. Petejan in Jugovec v Kamniku sta člana upravnega ter kot delegata ne prideta v poštev. Za ljubljanske člane je udeležba obvezna. Bližnji člani se pa vabijo, da se občnega zbora sigurno udeleže. **Odbor.**

Delavsko pevsko društvo »Naprej« v Celju naproša vsa sorodna pevska društva, katera se nameravajo udeležiti skupnega pevskega koncerta dne 30. maja t. l. v Celju in razvitja prapora dne 31. maja, da se prijavijo najkasneje do 15. aprila t. l. društvenemu tajniku sodr. August Kolencu, Gaberje 14. Celje. Vsa druga društva pa, kakor izobraževalna društva »Svobode« in strokovnih organizacij, pa prosimo, da prijavijo svojo udeležbo z številom udeležencev do 1. maja t. l., da jim bo lako dostaviti ob pravem času legitimacije za polovično vožnjo po železnici, za katero je društvo že zaprosilo.

DOPISI.

IZ TRBOVELJSKEGA OKROŽJA.

Ako greš zvečer po glavni cesti mimo Delavskega doma, opaziš, da je vsakokrat do 9., 10. in celo do 11. ure dvorana ali oder razvetljen, kjer se prav pridno vadijo telovadci in telovadkinje DTE, marljivi diletanti »Svobodaši« pa istotako posečajo večer za večerom njim priljubljen oder in skušajo doseči pri vseh nastopih čim več uspeha. Le tako naprej! Prvi pevski koncert hrastniške »Svobode I.« v hrastniškem Delavskem domu je v soboto 7. t. m. pod vodstvom pevovodje sodr. Alojza Podlogar-ja prav lepo uspel. Udeležba zadostna. V nedeljo 15. marca se je vršil na dvorišču Delavskega doma ob 4. uri popoldne protestni shod združenih strank proti odgoditvi občinskih volitev. Udeležba srednja. Na shodu so referirali: Krušič, Koren, Keše in učitelj Velkavrh. — Uprizoritev Linhartove komedije »Veseli dan ali Matiček se ženi« v Delavskem domu dne 15. t. m. od dramskega odseka tukajšnje »Svobode« je bila podana še precej dobro. Nekaj prizorov bi bilo lahko boljše naštudirano. Sicer se je pa naša publika prav od srca nasmejala, posebno v zadnjem dejanju in se v zadovoljstvu vesela razšla. Udeležba dobra. — Knjižnica tukajšnje »Svobode« je zopet odprta in nudi precej dodobrih in lepih knjig. Knjige so na razpolago vsemu članstvu omenjenega društva vsako nedeljo od 9. do 11. ure dopoldne. — Naši klerikalci, ki se kažejo na zunaj zelo, zelo navdušeni za cerkev, so bili tako prebrisani — oni že vedo zakaj—, da so raje izprosili opeko dveh tukajšnjih podrtih dimnikov T. p. d. za svoj orlovski dom, da bodo še nadalje lažje zastrupljevali našo trboveljsko mladino. E, dragi farani, motite se, motite! Vaša zmota se bo prav kmalu pokazala in proletarska mladina Vam bo radevolje ponudila — hrbet. — Govori se, da namerava tukajšnja »Svoboda« z ozirom na splošno željo občinstva ponoviti znano, že zadnjič prav lepo uspelo Remčevo tragedijo ubogega dekleta v dvanajstih scenah: »Magdo«. Občinstvo je v splošnem res jako zadovoljno z vsem prireditvami tukajšnje »Svobode«. Omenjeno društvo je že davno vpeljalo prav čedno navadico, namreč, da sodeluje pri vsaki gledališki predstavi med odmori dobro znani delavski orkester pod vodstvom kapelnika Alojza Drakslerja. S tem se nudi publiki zabavo tudi med odmori.

Iz Francije. Iz vseh krajev čitam v »Socialistu« dopise torej naj se še jaz oglasim iz Francije kako se nam godi. Imel sem priložnost čitati »Domoljuba« pri nekem pobožnem Slovencu. Postal sem pozoren ko sem čital v »Domoljubu« št. 7. stran 15 dopis iz Francije, kjer se neki **sodrug dr. Korošca** pritožuje in stoka, kakšno gorje da je tukaj (on je prišel z agentom, zato mu tudi rad verjamem), a jaz se do danes še ne smem pritožiti. Zasluži se 20—40 frankov na 8 ur a hrana je pa 7—10 frankov. Kdor je oženjen dobi tudi stanovanje obstoječe iz 3 sob, kuhinje, pralnice, kleti, drvarnice in kos vrta in to stane mesečno 14 frankov. Tudi dobi vsak mesec 500 kg premoga zastonj, samo voznika mora sam plačati (5 frankov), voda je tukaj nezdrava zato pijemo samo pivo (stane 1 l 85 cent, na dom postavljen). Zato vprašam »Domoljubovega« dopisnika Sams-a iz Velikih Lašč, kako on primerja Francijo z našo domovino Jugoslavijo, ko pravi, da naj delavci ne hodijo sem, da imajo Francijo doma v Jugoslaviji. Jaz pa pravim bolj razločno: Kdor nima **denarja, da bi se na lastne stroške** podal na pot, **ta** naj bo doma, in **tisti** kateri ima **že več kot 45 let** na hrbtu kakor najbrž **dopisnik** »Domoljuba« **sam.** Jugoslovanskim podjetnikom pa kličem! Pridite v Francijo in oglejte si delavske razmere tukaj, ter jim primerjajte s svojimi. (Ali vas bo kaj sram?) Za danes naj zadostuje, pa še drugič več.

Marenberg. Pri nas so se začele prav balkanske razmere. Hujskanja in napadi so na dnevnem redu. Našim **Nemcem noče iti v glavo**, da bi imel še kdo razun njih kako besedo v občini. Navajeni so bili komandirati in upregati delavce v svoj kapitalistični jarem in sedaj se tega ne morejo odvaditi. Na občinske volitve se pripravljajo na ta način, da se prilizujejo delavcem, jim kupujejo cigarete, cigare in pijačo, da bi jih na ta način oma**mili za svojo politiko.** Ali ne g. Langer? Naj prenehajo z dajanjem miloščine in naj rajši povišajo svojim delavcem plačo, ki je vrlo mizerna in dosega komaj polovico predvojnega zaslužka, če jo primerjamo h draginji živil. To naj rajši izenačijo, kakor pa da zgubljajo čas s tem, da proglašajo za pristne Nemce ljudi, ki niti nemško ne znajo. Seveda imamo pri nas tudi »nepogrešljive« orjunaše, ki tudi skrbe od časa do časa kako »pošteno« zabavo. Tako so priredili v nedeljo 15. marca t. zv. puranovo pojedino. Na gostilniška vrata so pribili puranove perutnice za vabo. Nekdo jih je pa odtrgal ter razdelil med fante, da si je zataknil vsak po eno pero za klobuk. Posnemal jih je tudi naš dični občinski redar in si zataknil tudi enega prav po sokolsko za svojo čepico. Nemškega kulturonosca Ritschl-na je pa seveda to slovensko »nacijonalno delo« zbodlo v njegovo nemško nacijonalno srce in pobral je fantom njihove znake časti in dike in tudi občinski redar je zgubil svoj bojni znak raz kape. Vsi so se čutili ponižane in so baje oni nahujskali znanega orjunaša in pretepača Predanovega hlapca, da je udaril Ritschlna z gorjačo tako močno po glavi, da je bil ves v krvi. — Tako se godi pri nas nasilstvo od obeh strani. Tudi našega sodr. Böhma so že dvakrat napadli. Nacijonalistični prenapeteži iz obeh strani imajo pa vendar eno skupno lastnost, namreč, da strupeno sovražijo nas socialiste, ker se nočemo vmešavati v take otročarije. Naše somišljenike prosimo, naj si obdrže mirne živce in naj se vneto pripravljajo na predstoječe občinske volitve. Tam bo čas in prostor, da uveljavimo svoje stališče. Brezidejne prepire pa prepuščaščamo tako nemškim kot slovenskim kulturonoscem.

Tacen. Lokalna organizacijza KDZ v Tacnu obč. Šmartno pod Šmarno goro je na svojem rednem občnem zboru, dne 1. marca t. l. enoglasno sklenila, da prekine vse vezi z »Naprejevo« istotako z »Socialistovo« skupino, to pa povdarjamo, da samo za toliko časa, dokler ne pride do končnega ujedinjenja.

Op. uredništva. Organizacija v Tacnu je pripadala do sedaj »Naprejevi« skupini. Iz tega dopisa je pa razvidno, da ne bo obračunavala več niti tja istotako se pa ne priključi niti naši stranki. Objavljamo ta dopis ne iz škodoželjnosti do »Naprejeve« skupine, pač pa, da povemo sodrugom v Tacnu, da je ta sklep najneprikladnejši, kar so jih mogli storiti. Ta sklep zmešnjavo še povečuje in ustvarja poleg dveh socialističnih skupin še tretjo, kar ujedinjenja ne bo pospeševalo, kvečjemu zadrževalo. Povrh je pa članstvu te organizacije odvzeta vsaka možnost, da na eventuelnem skupnem kongresu uveljavijo svoje nazore. Odkrito povedano bi bilo naši stranki ljubše, če bi obračunavali »Naprejevi« skupini kakor pa nikamor. Naj ne mislijo sodrugi v Tacnu, da se tudi s finančnim pritiskom pospešujejo ideje!

Izdajatelj: Oblastni odbor SSJ za Slovenijo.
Odgovorni urednik: France Svetek.
Tisk J. Blasnika nasled. v Ljubljani.

Kdor hoče štediti, ali komur je iz zdravstvenih ozirov potrebno, da uživa kavni nadomestek, temu se najtopleje priporoča, da poskusi FRANCKOV

ENRILO

s katerim se da prirediti ravno tako ceneno, kakor okusno kavo.

Proizvajajo:
Henrik Francka Sinovi
Zagreb.

Naročajte ‚SOCIALISTA‘!

En gros Letna trikotaža, nogavice, galanterija in drobnina En gros
Gaspari & Fanninger
Maribor, Aleksandrova cesta štev. 48

Pij in kupuj samo
Buddha-čaj
v srebrnih zavitkih.
Imajo ga vsi konzumi.

ZELO
po ceni in stalno, prvovrstno usnje.
A. ELLINGER, MARIBOR,
Kralja Petra trg štev. 9.

ZA JESEN IN ZIMO
priporočamo veliko zalogo raznega sukненega in volnenega blaga za obleke, sukne, plašče in kostume. Perilni barhent v najnovejših modnih vzorcih. Razne volnene in šivane odeje i. t. d.
A. & E. Skaberne, Ljubljana
Mestni trg 10
Zmerne cene. Solidna postrežba.

15 letno jamstvo!
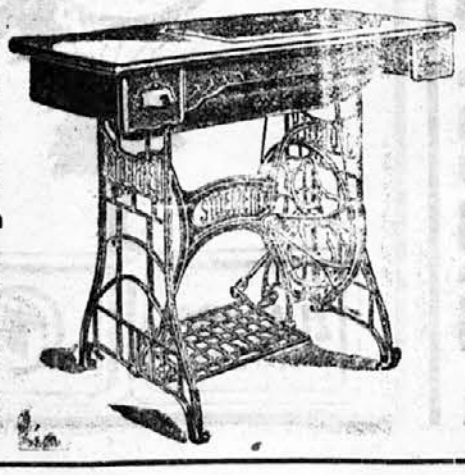
15 letno jamstvo!

Najpopolnejši šivalni stroj s pogrezljivim transporterjem (grabljice). Z odnosnim premikom, je pripravljen za štopanje, vezenje ali šivanje. V vseh opremah za krojače kakor tudi domačo rabo edino pri
Lud. Baraga
Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/I.
Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev.